

PREDPOKLADY PRE ÚSPEŠNÉ ZVLÁDNUTIE ČÍTANIA

Pri vstupe dieťaťa do 1. ročníka ZŠ si každý rodič kladie otázku: Ako to moje dieťa zvládne? Má predpoklady „plávať“ školou bez výraznejších problémov? Čo prinesie so sebou nový školský rok?

Pre ľahké osvojenie si čítania potrebuje dieťa celý komplex schopností. Čítanie je veľmi zložitý proces, na ktorom sa zúčastňujú:

- zrakové vnímanie (zrak, vnímanie odlišnosti tvarov)
- sluchové vnímanie (sluch, rozlišovanie zvukov)
- schopnosť orientácie v rovine (dodržiavanie postupu zľava doprava)
- schopnosť orientácie v čase (zachovanie postupnosti deja)
- rozumové predpoklady, pamäť
- jemná motorika (pohyblivosť) rečových orgánov
- reč a jazykové schopnosti
- motivácia k čítaniu

Prvým predpokladom pre úspešné zvládnutie čítania je primeraná komunikácia, teda reč. **Reč** dieťaťa v predškolskom veku by mala byť **zrozumiteľná**, bez chýb vo výslovnosti. Ďalšou podmienkou je **gramaticky správna** reč s primeranou dĺžkou viet (viacslovné vety so spojkami). Nemali by sa vyskytovať gramaticky nesprávne tvary slov (napr. *dva* okuliare, videl troch *mravci*, ona *prišiel* domov). Predškolak by mal taktiež zvládnuť prezrávanie príbehu či prežitej udalosti a to jasne a v správnej následnosti udalostí.

Rodičia môžu podporovať primeraný vývin reči správnym rečovým vzorom, teda ak sami používajú správne gramatické tvary slov a zrozumiteľnú výslovnosť. Nápomocné sú rozprávania o spoločne prežitých udalostiach, rozprávania príbehov podľa obrázkovej osnovy. V prípade, že má dieťa ťažkosti v reči je potrebné čo najskôr vyhľadať logopéda.

Ďalšou dôležitou schopnosťou je **fonologické uvedomovanie**, teda schopnosť sluchovo vnímať jednotlivé hlásky a slabiky slov. Túto schopnosť si dieťa osvojuje v nasledujúcej postupnosti:

- vnímanie rýmu napr. v riekankách, neskôr uvedomenie si slov, ktoré sa rýmujú (napr. rýmujú sa slová pes a les? alebo aké slovo sa rýmuje so slovom kačka?)
- delenie slova na slabiky (napr. vytlieskaj slovo bubon)
- určenie prvej hlásky v počutom slove (napr. čo počuješ v slove pes na začiatku?)
- určenie poslednej hlásky v počutom slove (napr. čo počuješ v slove nos na konci?)
- delenie slova na hlásky (napr. slovo pes sa v tajnej reči povie P-E-S, povedz v tajnej reči slovo dom)
- skladanie slova z hlások (napr. aké slovo som povedala v tajnej reči: k-o-s-a?)
- manipulácia s hláskami (napr. keď v slove okno vynechám K, aké slovo vznikne?)

Fonologické uvedomovanie sa trénuje v predškolskom veku hravou formou, napr. hrou na robota, ktorý slabikuje slová, vytlieskavaním mien predmetov, ktoré vidíme pri ceste autom (au-tá, kve-ty, pa-ne-lá-ky), vymýšľanie slov začínajúce na rovnakú hlásku (L - lata, Laco, lyžica, lopta...), hovorenie v „tajnej reči“ (hláskovanie).

Pamäť je schopnosť, ktorú dieťa potrebuje na zapamätanie si písmen, slov, ich významu a v neposlednom rade na zapamätanie si prečítaného textu. Trénovať ju môžeme pri učení sa básničiek, pesničiek a riekaniek. Účinná je hra, v ktorej si má dieťa zapamätať 4-5 slov. Rodič povie niekoľko slov (napr. pes, mačka, sliepka, hus, myš) a dieťa ich zopakuje v presnom poradí. Obmenou je úloha zapamätať si 4-6 vyložených pexesových kariet, ktoré sa otočia a dieťa má v presnom poradí pomenovať obrázky.

Ak dieťa zvláda horeuvedené predpoklady, potom by nemalo mať v škole na hodinách čítania výraznejšie problémy. Ak máte pochybnosti o tom, či dieťa má predpoklady pre úspešné zvládnutie čítania alebo sa chcete poradiť v oblasti porúch učenia, poradíme Vám v **Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie vo Vranove nad Topľou**.